
ΑΡΘΡΟ 39 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3259/2004

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ακολουθούν:

- Το πλήρες κείμενο του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004
- Οι διευκρινίσεις της ΕΕΤ
- Σχόλιο του Νομικού Συμβούλου της ΕΕΤ κ. Γιάννη Μούργελα

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3259

Περαίωση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών και άλλες διατάξεις

Άρθρο 39

Οφειλές προς πιστωτικά ιδρύματα

1. Η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, οι οποίες συνομολογούνται ή έχουν συνομολογηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με πιστωτικά ιδρύματα, δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο του κατά περίπτωση ληφθέντος κεφαλαίου εκάστου δανείου ή πίστωσης ή του αθροίσματος των ληφθέντων κεφαλαίων περισσότερων δανείων ή πιστώσεων ή προκειμένου περί αλληλόχρεων λογαριασμών, του ποσού της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την τελευταία εκταμίευση του λογαριασμού, με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου.

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να αναπροσαρμόσουν το ύψος των απαιτήσεών τους σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να μην προχωρήσουν σε έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξή τους ούτε σε συνέχιση διαδικασιών που έχουν ήδη αρχίσει, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004 ή εφόσον εκκρεμεί η αίτηση του επόμενου εδαφίου για τη συνομολόγηση της ρύθμισης ή για όσο χρόνο ο οφειλέτης είναι ενήμερος. Μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 οι οφειλέτες ή οι εγγυητές πρέπει να υποβάλουν στα πιστωτικά ιδρύματα αίτηση για την υπαγωγή τους στη ρύθμιση.

Η αποπληρωμή της προκύπτουσας κατά τα ως άνω οφειλής πρέπει να έχει διάρκεια πέντε (5) έως επτά (7) ετών, εκ των οποίων δύο (2) έτη θα αποτελούν περίοδο χάριτος και η αποπληρωμή θα γίνεται με ισόποσες περιοδικές δόσεις, εκτός και αν τα δύο μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Η οφειλή θα είναι έντοκη με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο της ενήμερης οφειλής για όμοιες χρηματοδοτήσεις.

3. Παρέλευση της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου άπρακτης ή καθυστέρηση στην εξόφληση δόσης που έχει συμφωνηθεί με τη ρύθμιση πέραν των ενενήντα (90) ημερών παρέχει το δικαίωμα στο πιστωτικό ίδρυμα να αρχίσει ή να συνεχίσει τις διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη της ανεξόφλητης οφειλής, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω. Στην περίπτωση αυτή η οφειλή θα εκτοκίζεται με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο υπερημερίας από την πρώτη ημέρα καθυστέρησης.

4. Στην περίπτωση απαιτήσεων από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων που είχαν συνομολογηθεί κατά την ισχύ του Ν. 2789/2000 και το ύψος των οποίων υπερβαίνει τα 2.201.000,00 ευρώ, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί την 31.12.1999 με το κεφάλαιο, τους συμβατικούς τόκους χωρίς ανατοκισμό και λοιπά έξοδα ή το αρχικό κεφάλαιο υπερβαίνει τις 400.000,00 ευρώ, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 και του α' εδαφίου της παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Και στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης ούτε η συνέχιση διαδικασιών που έχουν αρχίσει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004 ή εφόσον εκκρεμεί η αίτηση του επόμενου εδαφίου για τη συνομολόγηση της ρύθμισης ή για όσο χρόνο ο οφειλέτης είναι ενήμερος. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα προχωρήσουν, κατά τους όρους των τελευταίων δύο εδαφίων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, σε ρύθμιση της εξόφλησης της κατά περίπτωση

συνολικής οφειλής που απορρέει από τις παραπάνω συμβάσεις, μετά από αίτηση των οφειλετών ή των εγγυητών που πρέπει να υποβληθεί στα πιστωτικά ιδρύματα μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 το αργότερο.

Μη εμπρόθεσμη υποβολή αίτησης κατά τα προαναφερθέντα ή καθυστέρηση στην εξόφληση δόσης που έχει συμφωνηθεί με τη ρύθμιση πέραν των ενενήντα (90) ημερών, παρέχει το δικαίωμα στο πιστωτικό ίδρυμα να αρχίσει ή να συνεχίσει τις διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη της ανεξόφλητης οφειλής. Στην περίπτωση αυτή η οφειλή θα εκτοκίζεται με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο υπερημερίας από την πρώτη ημέρα καθυστέρησης .

5. Προκειμένου περί οφειλών κατά κύριο επάγγελμα αγροτών σχετικών με την επαγγελματική τους αυτή δραστηριότητα, που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύει, το συνολικό ύψος τους δεν δύναται να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατά περίπτωση ληφθέντος κεφαλαίου ή προκειμένου περί αλληλόχρεων λογαριασμών το διπλάσιο του ποσού της οφειλής, όπως διαμορφώθηκε κατά την τελευταία εκταμίευση. Για δάνεια που χορηγήθηκαν πριν από το έτος 1990, εφόσον δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία των οφειλών αυτών για την ανεύρεση του αρχικού κεφαλαίου, η συνολική οφειλή δεν δύναται να υπερβαίνει ποσοστό 150% του ποσού της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώθηκε στην τελευταία προ του έτους 1990 ρύθμιση. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υπολογίζουν το ύψος της οφειλής της παρούσας παραγράφου, να τη γνωστοποιούν στον οφειλέτη και να συνομολογούν τη ρύθμιση εντός προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης, η οποία πρέπει να υποβληθεί μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 το αργότερο. Και ως προς τις οφειλές αυτές ισχύουν οι λοιπές διατάξεις του παρόντος άρθρου.

6. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου πρέπει να συνομολογούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα εντός προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών από την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης, εφαρμοζομένης και στην περίπτωση αυτή της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 47 του Ν. 2873/2000, όπως ισχύει.

7. Εάν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου διαγραφούν από τα πιστωτικά ιδρύματα ποσά τόκων ή κεφαλαιοποιημένα ποσά τόκων:

α) αυτό δεν θα επιφέρει επιβολή προστίμων, προσαυξήσεων ή τελών, που προβλέπονται με διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας,

β) τα ποσά αυτά δύναται να έρχονται σε μείωση της καθαρής θέσης ή να αποσβεστούν σε διάρκεια πέντε (5) ετών.

8. Καταβολές που έγιναν οποτεδήποτε από τον οφειλέτη, τον εγγυητή ή τρίτο και αφορούν σε οφειλές ρυθμιζόμενες με τις ανωτέρω παραγράφους, αφαιρούνται από το συνολικό ποσό της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώνεται με βάση τις διατάξεις του παρόντος.

9. Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και οι οφειλές επιχειρήσεων που τέθηκαν σε εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση χωρίς όμως να έχει εγκατασταθεί και να αρχίσει τις εργασίες του ο εκκαθαριστής ή ο ειδικός εκκαθαριστής αντίστοιχα.

10. Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και τα δάνεια που έχουν ρυθμισθεί με βάση το Ν. 128/1975.

11. Τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου έχουν και οι καθολικοί διάδοχοι του πρωτοφειλέτη ή του εγγυητή.

12. Κατά τα λοιπά ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύει.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 39 Ν.3259/2004

I. Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ (παρ. 1)

Με τη διάταξη της παρ. 1 εισάγεται ρύθμιση γενικής εφαρμογής για το ανώτατο ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τις Τράπεζες.

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή:

α) Στη ρύθμιση υπάγονται μόνο οφειλές από δάνεια ή πιστώσεις που χορηγούνται από πιστωτικά ιδρύματα.

Συνεπώς απαιτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων από άλλες αιτίες όπως π.χ. μίσθωμα θυρίδας θησαυροφυλακίου, αντίτιμο από την πώληση ακινήτου, αμοιβή για αναδοχή κ.λπ. δεν υπάγονται στο νόμο.

Επίσης στο νόμο δεν υπάγονται απαιτήσεις από δάνεια ή πιστώσεις που χορηγούνται από πρόσωπα που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2076/1992. Συνεπώς οφειλές από δάνεια ή πιστώσεις που χορηγούνται από χρηματοδοτικά ιδρύματα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 2076/1992 (π.χ. εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εταιρείες παροχής πιστώσεων, εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων κ.λπ.) ή από άλλης μορφής ή αντικειμένου νομικά πρόσωπα ή από φυσικά πρόσωπα δεν υπάγονται στον περιορισμό της συγκεκριμένης διάταξης.

β) Στο νόμο υπάγονται οι απαιτήσεις από τις συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων που θα καταρτισθούν μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου (4.8.2004), αλλά και από αυτές που είχαν καταρτισθεί οποτεδήποτε πριν από την ημερομηνία αυτή. Η υπαγωγή όμως των απαιτήσεων από συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων που καταρτίστηκαν πριν τη δημοσίευση του νόμου δεν είναι χωρίς περιορισμό.

Σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου «κατά τα λοιπά ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύει». Συνεπώς το άρθρο 30 του Ν. 2789/2000, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 42 του Ν. 2912/2001, συνεχίζει να ισχύει στο μέτρο που δεν τροποποιείται ρητά ή σιωπηρά από τη σχολιαζόμενη διάταξη.

Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως τροποποιήθηκε από την παρ. 8 του άρθρου 42 του Ν. 2912/2001, οι διατάξεις του άρθρου 30 δεν επηρεάζουν όσα είτε κρίθηκαν, οποτεδήποτε τελεσίδικα, (εκτός αν εκκρεμούσαν κατά την ημερομηνία ψήφισης του Ν. 2712/2001 στον Αρειο Πάγο), είτε ρυθμίστηκαν με διάταξη νόμου ή με συμβιβασμό, αναγνώριση χρέους ή άλλη συμφωνία μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και οφειλετών μέχρι τη δημοσίευση του ως άνω νόμου (9.5.2001) και οι σχετικές συμφωνίες εξακολουθούν να δεσμεύουν τα μέρη.

Και περαιτέρω, καταβληθέντα οποτεδήποτε ποσά, ανεξαρτήτως ύψους, από τους οφειλέτες ή τρίτους είτε εκουσίως, είτε κατόπιν συμφωνίας, είτε οποιασδήποτε ρύθμισης, είτε συνεπεία διαδικασιών ατομικής ή συλλογικής εκτέλεσης δεν αναζητούνται σε καμία περίπτωση και για καμία αιτία. Σε όσες όμως από τις παραπάνω περιπτώσεις, εκτός από εκείνες που ρυθμίστηκαν με διατάξεις του νόμου, υφίστατο ανεξόφλητο υπόλοιπο μετά τις 31.12.2000, το οποίο υπερέβαινε το ποσό της συνολικής οφειλής όπως διαμορφώνετο με την παρ. 1 του ίδιου νόμου, το υπερβάλον διεγράφετο.

Οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν καταργούνται με το σχολιαζόμενο άρθρο 39 και συνεπώς συνεχίζουν να ισχύουν ανάλογα ως εξής:

ι) Οι τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί για απαιτήσεις που υπάγονται στο άρθρο 30 του Ν. 2789/2000 συνεχίζουν να

ισχύουν, πλην για επιδικασθέντα ποσά όχι μεγαλύτερα από το ανώτατο όριο της παρ. 1 του σχολιαζόμενου άρθρου. Συνεπώς το πιστωτικό ίδρυμα υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί τέτοια δικαστική απόφαση μπορεί να προχωρήσει σε αναγκαστική εκτέλεση (με τις προϋποθέσεις της παρ. V πιο κάτω) προσαρμόζοντας το ποσό της απαίτησης στο ανώτατο όριο που τίθεται, χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέας απόφασης.

- ii) Όσα ρυθμίσθηκαν με διατάξεις νόμου συνεχίζουν να ισχύουν όπως θεσμοθετήθηκαν, εφ' όσον οι σχετικοί νόμοι είναι ειδικοί και δεν τροποποιήθηκαν ή καταργήθηκαν ρητά με το άρθρο 39 του Ν. 3259/2004. Σιωπηρή άλλωστε κατάργηση των ειδικών αυτών νόμων δεν μπορεί να θεμελιωθεί, ιδίως εάν ληφθεί υπ' όψη η βούληση του νομοθέτη για διατήρηση των νόμων αυτών, όπως εκδηλώθηκε στην προαναφερθείσα παρ. 8 του άρθρου 42 του Ν. 2712/2001 (ανεξόφλητο υπόλοιπο ρυθμισθείσας με νόμο οφειλής, που υπερβαίνει το ανώτατο όριο συνεχίζει κατ' εξαίρεση να είναι απαιτητό).
- iii) Οι διατάξεις συμφωνιών για τη ρύθμιση της εξόφλησης ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων που βρίσκονται σε ισχύ συνεχίζουν να δεσμεύουν τα μέρη.
- iv) Τα ποσά που καταβλήθηκαν οποτεδήποτε από τον οφειλέτη ή τρίτο σε εξόφληση απαιτήσεων που υπάγονται στο άρθρο 30 του Ν. 2789/2000 δεν αναζητούνται ακόμη και εάν υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που τίθεται.

γ) Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 39 τίθεται ανώτατο όριο για τη «συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή» και όχι για τη συνολική οφειλή από το δάνειο ή την πίστωση.

Ετσι έγκυρα μπορεί Τράπεζα να συμφωνήσει με πελάτη της τη χορήγηση δανείου (ή πίστωσης), για την εξόφληση του οποίου (ή της οποίας) ο πελάτης θα καταβάλει σύμφωνα με τη σύμβαση και κατά τη διάρκειά της (χωρίς να

τεθεί θέμα υπερημερίας), ποσά που συνολικά θα υπερβούν το ανώτατο όριο του νόμου.

Συνεπώς για να τεθεί θέμα ανώτατου ορίου οφειλής πρέπει αυτή να έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη στο σύνολό της. Το αποτέλεσμα δε αυτό επέρχεται κατά περίπτωση ως εξής:

- Στην περίπτωση της σύμβασης δανείου είτε με τη λήξη της συνολικής διάρκειας της δανειακής σύμβασης, είτε με την καταγγελία της.
- Στην περίπτωση της σύμβασης πίστωσης με την καταγγελία της.
- Στην περίπτωση της σύμβασης αλληλόχρεου λογαριασμού με το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού.

δ) Κατόπιν των προαναφερθέντων η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή θα απαρτίζεται από την κύρια οφειλή που είναι το κεφάλαιο (ή το άθροισμα επιμέρους ληφθέντων κεφαλαίων) και όλες τις παρεπόμενες οφειλές που πηγάζουν από τη σύμβαση δανείου ή πίστωσης, που κυρίως είναι οι τόκοι, συμβατικοί, υπερημερίας και εξ ανατοκισμού και τα κάθε μορφής ανεξόφλητα έξοδα και δαπάνες της τράπεζας για την κατάρτιση της σύμβασης (π.χ. έξοδα αξιολόγησης αιτήματος, εκτίμησης ακινήτου, ασφαλειών κ.λπ.), τη λειτουργία της (π.χ. περιοδικές επαναξιολογήσεις, ασφάλιστρα, έλεγχος/αξιολόγηση προόδου εργασιών κ.λπ.) και την είσπραξη των οφειλομένων (π.χ. δικαστικά έξοδα).

ε) Η κατά τα παραπάνω συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ακόλουθα όρια:

- i) Στην περίπτωση του δανείου, το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου ή στην περίπτωση των μεταγενέστερων επεκτάσεων δανειακής σύμβασης ή της τμηματικής εκταμίευσης του ποσού του δανείου, του αθροίσματος των επιμέρους κεφαλαίων, και αν πρόκειται για περισσότερα δάνεια προς τον ίδιο οφειλέτη, που όλα έχουν καταστεί συνολικά ληξιπρόθεσμα, το τριπλάσιο του

αθροίσματος των κεφαλαίων των περισσότερων δανείων.

- ii) Στην περίπτωση της πίστωσης, σύμφωνα με το γράμμα του νόμου, το τριπλάσιο του κεφαλαίου που αντλήθηκε από αυτή ή σε περίπτωση που αντλήθηκαν περισσότερες φορές κεφάλαια, το τριπλάσιο του αθροίσματος των κεφαλαίων αυτών, χωρίς βέβαια να συναθροίζονται και χρεώσεις του λογαριασμού της πίστωσης από άλλες αιτίες όπως π.χ. τόκους, έξοδα κ.λπ.

Παρά ταύτα όμως, στις συμβάσεις πιστώσεων συνήθως καθορίζεται ένα όριο μέχρι του οποίου ο οφειλέτης μπορεί να αντλεί κεφάλαια, τα οποία στη συνέχεια επιστρέφει και τα αντλεί και πάλι, ώστε έχουμε πολλαπλές χρεώσεις και πιστώσεις του λογαριασμού. Δεν είναι λοιπόν δυνατό βάση υπολογισμού του ανώτατου ύψους της ληξιπρόθεσμης οφειλής να είναι το άθροισμα των εκάστοτε επί μέρους ληφθέντων κεφαλαίων, γιατί το άθροισμα αυτό συνήθιστα θα υπερβαίνει κατά πολύ το όριο της πίστωσης και το ανώτατο όριο για τη συνολικά ληξιπρόθεσμη οφειλή θα είναι τόσο υψηλό ώστε σπάνια θα τίθεται θέμα εφαρμογής του νόμου.

Για τους λόγους αυτούς πρέπει να γίνει δεκτό ότι:

- Στην περίπτωση που η σύμβαση της πίστωσης λειτούργησε ως δανειακή, δηλαδή το ποσό της πίστωσης αντλήθηκε μόνο μία φορά (με μία ή περισσότερες τμηματικές εκταμιεύσεις), το ανώτατο όριο της συνολικά ληξιπρόθεσμης οφειλής είναι το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου.
- Στην περίπτωση που έγιναν στο λογαριασμό της πίστωσης πολλαπλές εκταμιεύσεις κεφαλαίων, το άθροισμα των οποίων υπερβαίνει το όριο της πίστωσης, εφαρμόζονται αναλογικά οι σχετικές διατάξεις για τον αλληλόχρεο λογαριασμό (αμέσως παρακάτω εδ. iii)

και το ανώτατο όριο της συνολικά ληξιπρόθεσμης οφειλής είναι το τριπλάσιο του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού της πίστωσης, όπως διαμορφώθηκε με την τελευταία εκταμίευση.

- iii) Στην περίπτωση του αλληλόχρεου λογαριασμού, το τριπλάσιο του καταλοίπου του λογαριασμού, όπως αυτό διαμορφώθηκε με την τελευταία εκταμίευση από αυτόν κάποιου ποσού. Δεν ενδιαφέρει το ύψος του ποσού που αντλήθηκε, αρκεί η χρέωση του λογαριασμού να μην έγινε από άλλη αιτία.

Κρίσιμη συνεπώς καθίσταται η ημερομηνία της τελευταίας εκταμίευσης, κατά την οποία “κλείνει” ο λογαριασμός και το κατάλοιπο αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό της ανώτατης συνολικής οφειλής. Βέβαια δεν πρόκειται για πραγματικό κατά νόμο κλείσιμο του λογαριασμού, αλλά για μια διαδικασία όμοια με αυτή του κλεισίματος, που ανατρέχει στο παρελθόν (εφ’ όσον η ανάγκη προσδιορισμού της ανώτατης ληξιπρόθεσμης οφειλής θα εμφανισθεί αρκετό χρόνο μετά την τελευταία εκταμίευση) και γίνεται μόνο για την εφαρμογή του συγκεκριμένου νόμου.

Συνεπώς, εάν η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή, όπως αυτή θα διαμορφωθεί μετά την άθροιση των επί μέρους ληφθέντων κεφαλαίων δανείων ή/και πιστώσεων ή/και καταλοίπων αλληλόχρεων λογαριασμών, των συμβατικών, εξ υπερημερίας και εξ ανατοκισμού (κατά το άρθ. 12 του Ν. 2601/1998) τόκων και των εξόδων φθάσει στο κατά τα παραπάνω ανώτατο όριο, παύει οποιαδήποτε περαιτέρω αύξηση της οφειλής του συγκεκριμένου οφειλέτη προς τη συγκεκριμένη Τράπεζα για οποιαδήποτε αιτία. Ετσι, τόκοι που γεννιούνται ή/και έξοδα που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα δεν οφείλονται και δεν αναζητούνται.

Τέλος πρέπει να διευκρινισθεί ότι εάν ένα πρόσωπο είναι πρωτοφειλέτης από δάνειο (- α) ή και πίστωση (- εις) και συγχρόνως έχει εγγυηθεί προς την ίδια Τράπεζα την εξόφληση

οφειλής άλλου πρωτοφειλέτη, η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή από δάνειο (- α) ή και πίστωση (- εις) είναι ανεξάρτητη από τη συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή από την εγγύηση και οι δύο συνολικές οφειλές υπόκεινται σε δύο διαφορετικά ανώτατα όρια.

II. ΟΙ ΗΔΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ (παρ. 2, 3 και 8)

α) Περιορισμός της οφειλής

Όπως προαναφέρθηκε, το, κατά την παρ. 1 του σχολιαζόμενου άρθρου, ανώτατο όριο αφορά και τις ήδη κατά τη δημοσίευση του νόμου ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις από δάνεια ή πιστώσεις, στην έννοια των οποίων υπάγονται και:

- i)** Οφειλές επιχειρήσεων που τέθηκαν σε εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση, αλλά δεν έχει εγκατασταθεί ο εκκαθαριστής ή ο ειδικός εκκαθαριστής αντίστοιχα, και (σωρευτικά) δεν έχει αρχίσει το έργο της εκκαθάρισης.
- ii)** Οφειλές από δάνεια, που έχουν ρυθμισθεί με βάση τις διατάξεις του Ν. 128/1975.

Ετσι, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να περιορίσουν το ύψος των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεών τους αυτών, εφ' όσον υπερβαίνουν το ανώτατο όριο του νόμου, στο όριο αυτό.

Η υποχρέωση αυτή είναι αυτοτελής και δεν εξαρτάται από κάποια ενέργεια του οφειλέτη ή τρίτου. Συνεπώς τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να προχωρήσουν σε αναπροσαρμογή των ανεξόφλητων συνολικά ληξιπρόθεσμων απαιτήσεών τους με την έναρξη ισχύος του νόμου (4.8.2004) και να κάνουν τις σχετικές εγγραφές στα βιβλία τους.

β) Προσδιορισμός του ύψους της οφειλής

Στην περίπτωση των ήδη ληξιπρόθεσμων κατά τη δημοσίευση του νόμου οφειλών, το ύψος τους προσδιορίζεται κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 39 (παραπάνω υπό Ι) σε συνδυασμό με την παρ. 8 του ίδιου άρθρου.

Είναι αναγκαίο να σημειωθεί ότι η παρ. 8 του άρθρου 39 αφορά μόνο σε “οφειλές ρυθμιζόμενες” με το νόμο και συνεπώς μόνο στις οφειλές που είναι ήδη κατά τη δημοσίευση του νόμου συνολικά ληξιπρόθεσμες και υπερβαίνουν το ανώτατο όριο οφειλής που τίθεται.

Ετσι, για τον προσδιορισμό του ύψους της ήδη ληξιπρόθεσμης οφειλής, αφού προσδιορισθεί το, κατά την παρ. 1 του άρθρου 39 ανώτατο ποσό (παραπάνω υπό Ι), πρέπει να αφαιρεθούν από αυτό όλες οι καταβολές που έγιναν οποτεδήποτε, από οποιονδήποτε και αφορούν στη ρυθμιζόμενη με τις συγκεκριμένες διατάξεις οφειλή.

Συνεπώς στην περίπτωση των δανείων, οποιαδήποτε καταβολή έγινε σε εξόφληση της οφειλής μετά τη λήψη του δανείου αφαιρείται.

Στην περίπτωση όμως των αλληλόχρεων λογαριασμών και των πιστώσεων, ο λογαριασμός των οποίων έχει χρεωθεί και πιστωθεί με αλληπάλληλες αναλήψεις και καταθέσεις μέσα στο όριο της πίστωσης, που όμως αθροιστικά το υπερβαίνουν, αφαιρούνται μόνο οι καταβολές που έγιναν μετά την τελευταία εκταμίευση κάποιου ποσού, οπότε οριστικοποιείται (κατά τα προαναφερθέντα: Ι, ε, ii) η βάση για τον υπολογισμό της ανώτατης συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής.

Ομοια, στην περίπτωση του αλληλόχρεου λογαριασμού, αφαιρούνται όλες οι καταβολές που έγιναν μετά την τελευταία εκταμίευση από αυτόν.

Σε αντίθετη άλλωστε περίπτωση θα οδηγούμεθα σε αφαιρέσεις ποσών που ήδη έχουν αφαιρεθεί μέχρι την τελευταία εκταμίευση, με την οποία διαμορφώνεται η βάση για τον υπολογισμό.

γ) Εκτοκισμός - Επιτόκιο

Η ληξιπρόθεσμη οφειλή, όπως κατά τα παραπάνω προσδιορίζεται, είναι εκ του νόμου έντοκη.

Το επιτόκιο εκ του νόμου είναι το επιτόκιο που η Τράπεζα εφαρμόζει σε ενήμερες οφειλές για όμοιες χρηματοδοτήσεις, το οποίο προσου-

ξάνεται με την ισχύουσα εισφορά του Ν. 128/1975 και τις τυχόν άλλες επιβαρύνσεις. Συνεπώς, εάν η ρυθμιζόμενη οφειλή προέρχεται π.χ. από στεγαστικό δάνειο θα εφαρμοσθεί το επιτόκιο όμοιας σύμβασης στεγαστικού δανείου, αν προέρχεται από δάνειο για πάγιες εγκαταστάσεις θα εφαρμοσθεί το επιτόκιο των δανείων αυτών, αν από πίστωση μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού για κεφάλαιο κίνησης το επιτόκιο των χορηγήσεων αυτών της δανείστριας Τράπεζας κ.λπ., όπως τα επιτόκια αυτά έχουν δημοσιευθεί στον τύπο, σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002, και ισχύουν κατά το χρόνο επαναπροσδιορισμού της ληξιπρόθεσμης απαίτησης. Κατά τα λοιπά, εάν με τη σύμβαση του δανείου ή της πίστωσης, όπως αυτή ίσχυε κατά το χρόνο έναρξης της μόνιμης υπερημερίας του οφειλέτη, είχε συμφωνηθεί σταθερό επιτόκιο, η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή θα εκτοκίζεται επίσης με σταθερό επιτόκιο και εάν είχε συμφωνηθεί κυμαινόμενο, το επιτόκιο της ρύθμισης θα είναι κυμαινόμενο.

Χρόνος έναρξης της τοκοφορίας είναι η ημερομηνία έναρξης της ισχύος του νόμου, εφ' όσον, όπως προαναφέρθηκε η υποχρέωση προσδιορισμού του ύψους της οφειλής είναι αυτοτελής και ο νόμος δεν θέτει καμία προς τούτο προθεσμία ή προϋπόθεση.

Εάν ο οφειλέτης δεν υποβάλει αίτηση ρύθμισης μέχρι 31.10.2004 (παρακάτω υπό III), η συνολική οφειλή εκτοκίζεται με το πιο πάνω ενήμερο επιτόκιο μέχρι την παραπάνω καταληκτική ημερομηνία που παρήλθε άπρακτη και από την επομένη (1.11.2004) με επιτόκιο υπερημερίας μέχρι την εξόφλησή της.

Εάν εξάλλου υποβληθεί εμπρόθεσμα αίτηση και η εξόφληση της συνολικής οφειλής ρυθμισθεί, αυτή συνεχίζει να εκτοκίζεται με το ως άνω ενήμερο επιτόκιο, εκτός εάν υπάρξει καθυστέρηση. Στην περίπτωση αυτή κάθε καθυστερούμενη δόση εκτοκίζεται με επιτόκιο υπερημερίας από την επομένη της καταληκτικής ημερομηνίας για την καταβολή της και εάν υπάρξει καθυστέρηση στην καταβολή μιας δό-

σης πέραν των ενενήντα (90) ημερών, το σύνολο της ανεξόφλητης ρυθμισθείσας οφειλής καθίσταται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και εκτοκίζεται από την επομένη με το επιτόκιο υπερημερίας.

Το επιτόκιο υπερημερίας θα είναι ίσο με το κατά τα παραπάνω ενήμερο επιτόκιο, με το οποίο εκτοκίζεται το οφειλόμενο ποσό αμέσως πριν από την έναρξη της υπερημερίας, προσαυξημένο (σήμερα) κατά 2,5 μονάδες.

Κατόπιν αυτών πρέπει να σημειωθεί ότι ο τόκος που θα προκύψει από τον κατά τα παραπάνω εκτοκισμό προστίθεται στην περίπτωση των ληξιπρόθεσμων, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, οφειλών στη συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή, ώστε αυτή θα υπερβεί το ανώτατο όριο του νόμου. Πρόκειται για μια εξαίρεση από το γενικό κανόνα της παρ. 1 του άρθρου 39, που αφορά μόνο στις ήδη ληξιπρόθεσμες, κατά τη δημοσίευση του νόμου, οφειλές. Αλλωστε, εάν ο νομοθέτης δεν επιθυμούσε αυτή την προσαύξηση, θα το εξασφάλιζε ορίζοντας ρητά ότι η οφειλή, μετά την αναπροσαρμογή της, θα ήταν άτοκη.

Τέλος σημειώνεται ότι εάν στη σύμβαση δανείου ή πίστωσης, όπως αυτή ίσχυε όταν η οφειλή έγινε συνολικά ληξιπρόθεσμη, υπήρχε συμφωνία για ανατοκισμό (άρθρο 12 Ν. 2601/1998), αυτή συνεχίζει να ισχύει και μετά τη ρύθμιση για τους εξ αυτής ληξιπρόθεσμους και απαιτητούς τόκους.

III. ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΗΔΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ (παρ. 2, 3 και 6)

Για την εξόφληση των αναπροσαρμοσμένων αυτών απαιτήσεων παρέχεται στους οφειλέτες ή/και τους εγγυητές (και τους καθολικούς διαδόχους τους: παρ. 11 του άρθρου 39) η δυνατότητα της ρύθμισης εντός των πλαισίων του νόμου.

Για την υπαγωγή στη ρύθμιση απαιτείται και αρκεί η υποβολή στη δανείστρια Τράπεζα έγγραφης αίτησης.

Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί στη δανείστρια Τράπεζα το αργότερο μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004. Παρέλευση της προθεσμίας αυτής άπρακτης συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος οφειλέτη και εγγυητή για ρύθμιση της εξόφλησης της “συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής” και εκ του νόμου υπαγωγή αυτής σε υπερήμερία.

Το περιεχόμενο της αίτησης δεν προκύπτει από το νόμο, όμως πρέπει να γίνει δεκτό ότι πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα πλήρη και ακριβή στοιχεία του αιτούντος (ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός/συζύγου και ακριβή διεύθυνση κατοικίας για τα φυσικά πρόσωπα - πλήρη επωνυμία, Αρ. ΜΑΕ, ακριβή διεύθυνση έδρας και τα στοιχεία και την ιδιότητα του υπογράφοντος νομίμου εκπροσώπου για τα νομικά πρόσωπα) και την ιδιότητα υπό την οποία υποβάλλει την αίτηση (οφειλέτης ή εγγυητής). Κοινή αίτηση οφειλέτη και εγγυητή δεν αποκλείεται.

Πέραν αυτών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, εφ’ όσον η Τράπεζα έχει αυτοτελή υποχρέωση να περιορίσει κατά τα παραπάνω τη συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή, δεν είναι απαραίτητο να προσδιορισθούν στην αίτηση τα δάνεια ή/και οι πιστώσεις, στις οποίες η αίτηση αφορά. Αυτά πρέπει να προσδιορισθούν από την Τράπεζα, η οποία θα επανακαθορίσει και το ύψος της συνολικής απαίτησης, κατά τα προαναφερθέντα (παρ. II, α και β).

Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι ο οφειλέτης (ή ο εγγυητής) δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση για υπαγωγή στη ρύθμιση, στην οποία να ενσωματώσει και αίτημα για την πληροφόρησή του για το ύψος της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής του.

Επίσης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι σύμφωνα με το νόμο δεν είναι απαραίτητο ο αιτών να προτείνει στην Τράπεζα κάποια συγκεκριμένη ρύθμιση, που σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι μέσα στα πλαίσια του νόμου, τα οποία άλλωστε είναι τόσο συγκεκριμένα, ώστε τα τυχόν κενά της αίτησης συμπληρώνονται από το νόμο.

Ετσι, με τη ρύθμιση μπορούν μόνο να καθορισθούν α) η διάρκεια αποπληρωμής μεταξύ του ελαχίστου των πέντε (5) ετών και του ανω-

τάτου των επτά (7) ετών, και β) η περιοδικότητα των δόσεων (μηνιαίες, τριμηνιαίες, κ.λπ.).

Κατά τα λοιπά, στην ως άνω διάρκεια πρέπει να περιλαμβάνεται έντοκη περίοδος χάριτος δύο (2) ετών, οι δόσεις για την εξόφληση της απαίτησης πρέπει να είναι ισόποσες, ενώ το επιτόκιο καθορίζεται από το νόμο κατά τα προαναφερθέντα (παρ. II γ).

Η Τράπεζα οφείλει να απαντήσει στην αίτηση εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την υποβολή της, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 47 του Ν. 2873/2000.

Στην απάντηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα κατ’ ελάχιστο στοιχεία:

- i) Το ύψος της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής, όπως προκύπτει μετά την εφαρμογή του νόμου, δηλαδή το ληφθέν κεφάλαιο κατά τα προαναφερθέντα στην παρ. I, ε, επί τον πολλαπλασιαστική τρία (3), μείον τις καταβολές κατά τα αναφερόμενα στην παρ. II, β πιο πάνω.
- ii) Το ακριβές επιτόκιο, και σε περίπτωση που αυτό είναι κυμαινόμενο τους παράγοντες μεταβολής του (ΠΔ/ΤΕ 2501/2002, όπως εφαρμόζεται).
- iii) Το ποσό των τόκων που θα προκύψουν από τον εκπορισμό της οφειλής κατά τη διάρκεια της διετούς περιόδου χάριτος και το προς εξόφληση τελικό ποσό, όπως θα προκύψει από την πρόσθεση αυτών στη συνολική οφειλή. Στην περίπτωση που το επιτόκιο είναι κυμαινόμενο, πρέπει να υπάρχει ακόμη ρητή ενημέρωση του αιτούντος ότι σε περίπτωση μεταβολής του επιτοκίου κατά τη διάρκεια της περιόδου χάριτος το ως άνω ποσό των τόκων θα αναπροσαρμοσθεί και θα γνωστοποιηθεί στον αιτούντα με έγγραφο.
- iv) Η συχνότητα των δόσεων (μηνιαίες, τριμηνιαίες κ.λπ.).
- v) Η ημερομηνία εξόφλησης της πρώτης δόσης (που θα συμπίπτει με τη λήξη της διετούς περιόδου χάριτος), όπως και τις ημερομηνίες των επομένων μέχρι την εξόφληση δόσεων.

vi) Το ποσό κάθε δόσης και εάν το επιτόκιο είναι κυμαινόμενο σημειώση ότι το ποσό αυτό θα μεταβληθεί όταν μεταβληθεί το επιτόκιο και το νέο ποσό θα γνωστοποιηθεί στον οφειλέτη με έγγραφο.

Η κατά τα παραπάνω απάντηση πρέπει να σταλεί στη διεύθυνση της κατοικίας ή της έδρας του αιτούντος που δηλώθηκε στην αίτηση.

Εάν η διεύθυνση αυτή δεν είναι ακριβής (ανύπαρκτη ή δεν βρίσκεται σε αυτήν ο αιτών) πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αίτηση καθίσταται αυτοδίκαια άκυρη, γιατί δεν ενσωματώνεται σε αυτήν αληθής δικαιοπρακτική βούληση, και η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή αντιμετωπίζεται από την Τράπεζα ως εάν ουδέποτε είχε υποβληθεί γι' αυτήν αίτημα ρύθμισης. Η λύση αυτή υπαγορεύεται, πέρα από τις σχετικές γενικές αρχές του Α.Κ. (άρθ. 185), και από το σκοπό του νομοθέτη να επιλύσει οριστικά και χωρίς χρονοτριβές το πρόβλημα των παλαιών ανεξόφλητων προς τις Τράπεζες οφειλών. Για την επίτευξη δε του σκοπού αυτού επιβάλλονται σαφείς περιορισμοί στα δικαιώματα των Τραπεζών και στις αντίστοιχες υποχρεώσεις των οφειλετών, στους οποίους, όπως δεν επιτρέπεται να συμβάλλουν στην ακύρωση του επιδιωκόμενου σκοπού με παραλείψεις (μη εμπρόθεσμη υποβολή αίτησης), δεν πρέπει να τους επιτραπεί να το επιτύχουν με πράξεις, όπως η υποβολή ανακριβών στοιχείων. Αλλωστε, πέραν των προαναφερθέντων, πρέπει να σημειωθεί ότι η δήλωση ανακριβούς διεύθυνσης συνιστά απάτη κατά της Τράπεζας.

Κατά τα λοιπά ορθό είναι η απάντηση της Τράπεζας να κοινοποιηθεί με δικαστικό επιμελητή, ώστε να είναι ευχερής η απόδειξη της παραλαβής της ή μη.

Αποδέκτης της απάντησης πρέπει να είναι ο αιτών και εάν αυτός είναι πρωτοφειλέτης, η Τράπεζα πρέπει να την κοινοποιήσει και στον (τυχόν) εγγυητή (εκτός αν αυτός είναι άγνωστης διαμονής) για την ενημέρωσή του (ΠΔ/ΤΕ 2501/02). Αλλωστε ο περιορισμός της οφειλής και η ρύθμιση αφορά και αυτόν, ακόμη και αν δεν υπέβαλε αίτηση.

Τέλος σημειώνεται ότι με την ως άνω απάντηση η ρύθμιση της εξόφλησης της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής έχει καταρτισθεί, χωρίς να απαιτείται ρητή αποδοχή της από τον οφειλέτη ή τον εγγυητή.

IV. ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΗΔΗ ΛΗΞΙ-ΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ (παρ. 2)

Σύμφωνα με ρητή διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 39 είναι δυνατόν ο οφειλέτης (ή και ο εγγυητής) και η δανείστρια Τράπεζα να συμφωνήσουν τη ρύθμιση της εξόφλησης της συνολικά ληξιπρόθεσμης οφειλής με όρους διαφορετικούς από αυτούς που θέτει ο νόμος.

Ετσι, μπορεί να συμφωνηθεί διάρκεια εξόφλησης μικρότερη των πέντε (5) ετών ή μεγαλύτερη των επτά (7), χωρίς ή με περίοδο χάριτος διάρκειας μικρότερης ή μεγαλύτερης των δύο (2) ετών.

Δεν είναι όμως δυνατόν να συμφωνηθεί ύψος οφειλής μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει από την εφαρμογή του νόμου.

Εφ' όσον συμφωνηθεί τέτοια ρύθμιση, η σχετική σύμβαση δεσμεύει τα μέρη τα οποία δεν μπορούν πλέον να επικαλεσθούν τις διατάξεις του νόμου που αποφάσισαν να παρακάμψουν με τη συμφωνία τους. Αυτό ισχύει και για τον εγγυητή σε περίπτωση που ο πρωτοφειλέτης συμφώνησε με την Τράπεζα διαφορετικό τρόπο εξόφλησης της απαίτησης.

V. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (παρ. 2 και 3)

Αναστολή των ενεργειών αναγκαστικής εκτέλεσης τίθεται εκ του νόμου μόνο για τις απαιτήσεις των Τραπεζών από δάνεια ή πιστώσεις που α) είναι ήδη συνολικά ληξιπρόθεσμες κατά την ημέρα έναρξης της ισχύος του νόμου και

β) το ύψος τους υπερβαίνει το ανώτατο όριο που ο νόμος θέτει για τις απαιτήσεις αυτές. (παραπάνω παρ. II, α και β).

Συνεπώς για τις απαιτήσεις που δεν πληρούνται σωρευτικά οι προαναφερθείσες δύο προϋποθέσεις δεν τίθεται θέμα αναστολής των ενεργειών αναγκαστικής εκτέλεσης, οι οποίες μπορούν είτε να αρχίσουν, είτε να συνεχισθούν χωρίς περιορισμό.

Για τις υπαγόμενες στην αναστολή απαιτήσεις, αυτή ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου και διαρκεί:

- i) Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004 για τις απαιτήσεις για τις οποίες δεν υποβλήθηκε αίτηση ρύθμισης μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004. Προφανώς ο νομοθέτης με τη συγκεκριμένη διάταξη παρέτεινε επί δίμηνο την αναστολή εκτέλεσης, μετά την εκπνοή της προθεσμίας για υπαγωγή στη ρύθμιση, για να δώσει στους οφειλέτες (και εγγυητές), που δεν επέλεξαν τη ρύθμιση, εύλογο χρόνο για την ολοσχερή εξόφληση της οφειλής τους, όπως αυτή κατά νόμο διαμορφώθηκε, χωρίς τον κίνδυνο της σε βάρος τους αναγκαστικής εκτέλεσης.
- ii) Εφ' όσον εκκρεμεί απάντηση εκ μέρους της Τράπεζας σε αίτηση για υπαγωγή στη ρύθμιση του νόμου, που υποβλήθηκε εμπρόθεσμα (μέχρι την 31.10.2004), ακόμη και αν αυτή καθυστερεί και πέραν της 31.12.2004 ή και πέραν του τριμήνου εντός του οποίου η Τράπεζα οφείλει να απαντήσει (παραπάνω παρ. III). Είναι ευνόητο ότι μετά την απάντηση θα ισχύει η ρύθμιση και συνεπώς θα εφαρμοστούν όσα σχετικά αναφέρονται στα επόμενα εδάφια (iii) και (iv).
- iii) Μέχρι την ολοσχερή εξόφληση της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής εφ' όσον ο οφειλέτης τηρεί τους όρους της ρύθμισης και είναι ενήμερος.
- iv) Σε περίπτωση υπερημερίας στην εξόφληση κάποιας δόσης της ρύθμισης που διαρκεί για περισσότερες από ενενήντα (90) ημέρες, μέχρι την παρέλευση της προθεσμίας αυτής.

Στις περιπτώσεις των παραπάνω εδαφίων (i), (iii) και (iv), μόλις αρθεί η αναστολή, η Τράπεζα μπορεί είτε να αρχίσει τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, είτε να τη συνεχίσει από το σημείο κατά το οποίο διακόπηκε, χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέου τίτλου. Όμως με την αναγκαστική εκτέλεση πλέον θα επιδιώκεται η ρευστοποίηση της απαίτησης, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την εφαρμογή του νόμου και όχι της μεγαλύτερης για την οποία είχε εκδοθεί ο τίτλος (περιορισμός της απαίτησης).

VI. ΑΝΩΤΑΤΟ ΥΨΟΣ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΡΟΣ ΑΓΡΟΤΕΣ (παρ. 5)

Με την παρ. 5 του άρθρου 39 ορίζεται σε χαμηλότερα επίπεδα το ανώτατο ύψος της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής εφ' όσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Η οφειλή να προέρχεται από δάνειο ή πίστωση που χορήγησε πιστωτικό ίδρυμα σε φυσικό πρόσωπο (όχι νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων όπως π.χ. συνεταιρισμός ή κοινοπραξία), κατά κύριο επάγγελμα αγρότη. Δεν ενδιαφέρει εάν ο οφειλέτης ασκεί και άλλο επάγγελμα, αρκεί τα κύρια εισοδήματά του να προέρχονται από αγροτικές εργασίες στις οποίες περιλαμβάνονται και η κτηνοτροφία και η αλιεία.
- β) Το δάνειο ή η πίστωση να χορηγήθηκε για την εξυπηρέτηση αναγκών του οφειλέτη που σχετίζονται με την άσκηση του αγροτικού επαγγέλματος. Δεν υπάγονται συνεπώς στην ευνοϊκότερη ρύθμιση ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έναντι κατά κύριο επάγγελμα αγροτών από στεγαστικά δάνεια ή δάνεια καταναλωτικής πίστης, ούτε από χορηγήσεις για τυχόν άλλες δευτερεύουσες επαγγελματικές ενασχολήσεις.
- γ) Η οφειλή πρέπει να υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύει, δηλαδή α) η οφειλή πρέπει να έχει καταστεί

ληξιπρόθεσμη και απαιτητή σύμφωνα με τη σύμβαση ή το νόμο μέχρι την 31.12.2000 (παρ. 1 του άρθ. 42 του Ν. 2912/2001), β) η απαίτηση χωρίς ανατοκισμό να μην υπερέβαινε την 31.12.1999 τα 750.000.000 δρχ., γ) να μην έχουν εκδοθεί ατομικές ή γενικές υπουργικές αποφάσεις για τη ρύθμισή τους με ειδικούς όρους και να έχουν υπογραφεί οι σχετικές συμβάσεις εφ' όσον απαιτούντο, και δ) να μην έχουν υπαχθεί ή διέπονται από τις διατάξεις των νόμων 2000/1991, 1386/1983, 1892/1990, 1641/1986 και Ν.Δ. 1138/1972, όπως ισχύουν.

Στις περιπτώσεις αυτές το ανώτατο ύψος της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής δεν δύναται να υπερβαίνει το διπλάσιο του ανώτατου ορίου της παρ. 1 του άρθρου 39 (παραπάνω παρ. Ι), μετά την αφαίρεση τυχόν καταβολών που έγιναν κατά τα αναφερόμενα στην παρ. ΙΙ, β πιο πάνω. Αν όμως το δάνειο ή η πίστωση καταρτίσθηκε πριν από την 1.1.1990 και δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον προσδιορισμό του ληφθέντος κεφαλαίου και κατ' επέκταση της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής κατά τα παραπάνω, τότε η συνολική οφειλή δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει το 150% του ποσού της οφειλής όπως αυτή διαμορφώθηκε στην τελευταία (πλέον πρόσφατη) πριν την 1.1.1990 ρύθμιση του συγκεκριμένου δανείου ή πίστωσης.

Σχετικά σημειώνονται τα ακόλουθα:

- i) Πότε υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον προσδιορισμό της οφειλής είναι θέμα πραγματικό που πρέπει να κριθεί κατά περίπτωση. Αμφισβήτηση όμως του οφειλέτη των στοιχείων της Τράπεζας και μάλιστα όταν αυτή δεν στηρίζεται σε έγγραφα, δεν συνεπάγεται από μόνη της ότι τα στοιχεία δεν είναι επαρκή.
- ii) Το ποσό που λαμβάνεται ως βάση για τον προσδιορισμό της ανώτατης ληξιπρόθεσμης συνολικής οφειλής είναι αυτό του οποίου η εξόφληση ρυθμίστηκε με την πλέον πρόσφατη προ της 1.1.1990, ρύθμιση χωρίς να ενδιαφέρει από ποια επιμέρους κονδύλια απαρτίζεται το ποσό αυτό.
- iii) Δεν ενδιαφέρει εάν η ρύθμιση εκείνη τη-

ρήθηκε μερικά ή όχι. Εάν όμως καταβλήθηκαν σε μερική εξόφληση της απαίτησης ποσά μετά την τελευταία ως άνω ρύθμιση, αυτά αφαιρούνται από τη συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή κατ' ανάλογη εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου 39.

Και στις περιπτώσεις των απαιτήσεων αυτών, η Τράπεζα υποχρεούται να περιορίσει το ύψος της οφειλής στα κατά τα παραπάνω ανώτατα όρια με την έναρξη της ισχύος του νόμου, χωρίς να απαιτείται κάποια ενέργεια εκ μέρους του οφειλέτη.

Στην περίπτωση όμως αυτή, η Τράπεζα υποχρεούται ρητά από το νόμο να γνωστοποιήσει το νέο ύψος της απαίτησής της στον οφειλέτη, ανεξάρτητα από την υποβολή αίτησης για ρύθμιση. Η υποχρέωση αυτή προφανώς δικαιολογείται στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις ιδιαιτερότητες του αγροτικού επαγγέλματος (π.χ. μάλλον ελλιπής λογιστική οργάνωση και παρακολούθηση ιδίως παλαιότερα) και την επιλογή της ευνοϊκότερης αντιμετώπισης των αγροτών. Ετσι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ανάλογη ισχύς της υποχρέωσης αυτής και στις περιπτώσεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών της παρ. 2 του άρθρου 39.

Πότε πρέπει να γίνει η ως άνω γνωστοποίηση δεν ορίζεται στο νόμο. Όμως εφ' όσον οι απαιτήσεις αναπροσαρμόζονται κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του, οι Τράπεζες πρέπει να γνωστοποιήσουν το νέο ύψος της οφειλής εντός ευλόγου από τότε χρόνου. Παρά ταύτα, έχοντας υπόψη τη δυσχέρεια προσδιορισμού της βάσης για τον επαναυπολογισμό της οφειλής, λόγω παλαιότητας των απαιτήσεων και της εντεύθεν δυσχέρειας επεξεργασίας (κυρίως μέσω των συστημάτων πληροφορικής) των στοιχείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση της οφειλής δεν είναι προϋπόθεση για την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στη ρύθμιση του νόμου.

Η αίτηση αυτή πρέπει να υποβληθεί σε κάθε περίπτωση μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 το αργότερο, οπότε η Τράπεζα υποχρεούται να γνωστοποιήσει το ύψος της ρυθμιζόμενης οφειλής το αργότερο με την απάντησή της, κατά τα προαναφερθέντα που ισχύουν και στην περίπτωση αυτή.

Διευκρινιστικά τέλος σημειώνεται ότι απαιτήσεις που δεν συγκεντρώνουν όλες τις ως άνω προϋποθέσεις (α-γ) και ήταν ήδη ληξιπρόθεσμες κατά τη δημοσίευση του νόμου αντιμετωπίζονται κατά τα αναφερόμενα στην παρ. II πιο πάνω.

VII. ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ (παρ. 4)

Σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου (παρ. 4 του άρθρου 39) δεν εφαρμόζονται οι προαναφερθείσες διατάξεις για τον περιορισμό της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής των παρ. 1 και 2 του άρθρου 39 (παραπάνω παρ. II) στις απαιτήσεις που συγκεντρώνουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) Οι συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων από τις οποίες οι απαιτήσεις προέρχονται είχαν συνομολογηθεί μέχρι την 11.2.2000, ημέρα δημοσίευσης του Ν. 2789/2000 στο Φ.Ε.Κ. και έναρξης της ισχύος του.

Σύμφωνα με τη διατύπωση του νόμου αρκεί η συνομολόγηση των συμβάσεων, πλην όμως, επειδή η σύμβαση του δανείου από μόνη της είναι μια υποσχετική δικαιοπραξία, ενώ το δάνειο καταρτίζεται με την απόδοση του ποσού του δανείου στον οφειλέτη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι κρίσιμη είναι η ημερομηνία κατάρτισης των συμβάσεων αυτών (και όχι η ημερομηνία συνομολόγησής τους), από την οποία άλλωστε αρχίζουν να υφίστανται και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις του οφειλέτη.

β) i) Το συνολικό ύψος των απαιτήσεων αυτών, όπως διαμορφώθηκε την 31.12.1999 από το οφειλόμενο κεφάλαιο (κατά την έννοια της παρ. I, ε, πιο πάνω), ή το άθροισμα των κεφαλαίων στην περίπτωση των περισσότερων συμβάσεων δανείων ή πιστώσεων και τους συμβατικούς τόκους, ενήμερους και υπερημερίας, χωρίς όμως ανατοκισμό ληξιπρόθεσμα οφειλόμενων τόκων και χωρίς τα τυχόν οφειλόμενα τότε έξοδα, να ήταν μεγαλύτερο

από 2.201.000 ευρώ, (που αντιστοιχεί στις 750.000.000 δραχ. της εξαίρεσης της παρ. 9 εδάφιο δ' του Ν. 2789/2000).

Η εναλλακτικά:

ii) Το αρχικό κεφάλαιο του δανείου ή της πίστωσης ή σε περίπτωση περισσότερων δανείων ή πιστώσεων, του αθροίσματος των ληφθέντων κεφαλαίων (κατά τα αναφερόμενα στην παρ. I, ε, πιο πάνω) υπερέβαινε τις 400.000 ευρώ. Είναι ευνόητο ότι για το συγκεκριμένο υπολογισμό λαμβάνεται υπ' όψη μόνο το ποσό (ή ποσά) του δανείου και όχι τυχόν λοιπές επιβαρύνσεις του οφειλέτη π.χ. από έξοδα.

Σημειώνεται σχετικά ότι για την υπαγωγή ή μη στην εξαίρεση της παρ. 4 του σχολιαζόμενου άρθρου 39 λαμβάνεται υπ' όψη το συνολικό άθροισμα των απαιτήσεων (κατά την προηγούμενη παρ. β, i) ή των κεφαλαίων (κατά την προηγούμενη παρ. β, ii) από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων (ακόμη και ανόμοιων μεταξύ τους) προς τον ίδιο οφειλέτη.

Συνεπώς οι οφειλές που εμπίπτουν κατά τα προαναφερθέντα στην εξαίρεση της παρ. 4 του άρθρου 39 υπολογίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες μέχρι την εφαρμογή του Ν. 3259/2004 διατάξεις και δεν υπόκεινται σε περιορισμό ύψους.

Την εξόφληση των οφειλών αυτών μπορούν οι οφειλέτες ή οι εγγυητές να υπαγάγουν σε ρύθμιση εάν υποβάλουν στη δανείστρια Τράπεζα σχετικό έγγραφο αίτημα το αργότερο μέχρι την 31 Οκτωβρίου 2004.

Για το περιεχόμενο του αιτήματος ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω στην παρ. III, ενώ μόνη η υποβολή του συνεπάγεται τη ρύθμιση της οφειλής κατά τους όρους της παρ. 2 του άρθρου 39, όπως αναλύθηκαν παραπάνω στην παρ. III.

Και στην περίπτωση αυτή, αναστέλλονται όλες οι διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης για τη ρευστοποίηση των απαιτήσεων, όπως ακριβώς και για τις λοιπές απαιτήσεις που υπάγονται στην παρ. 2 του άρθρου 39 (παραπάνω παρ. V).

Κατά τα λοιπά, όπως ήδη αναφέρθηκε, σύμφωνα με την παρ. 12 του σχολιαζόμενου άρθρου,

οι διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα εάν συνεχίζουν να ισχύουν και οι λοιπές εξαιρέσεις της παρ. 9 του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 42 του Ν. 2912/2001.

Στο θέμα αυτό η απάντηση πρέπει να είναι καταφατική.

Συνεπώς δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του άρθρου 39 και έτσι δεν περιορίζονται καθ' ύψος και:

- α) Οφειλές επιχειρήσεων για τις οποίες έχουν εκδοθεί ατομικές ή γενικές υπουργικές αποφάσεις για τη ρύθμισή τους με ειδικούς όρους και εφ' όσον έχουν υπογραφεί οι σχετικές συμβάσεις, όπου αυτές απαιτούνται.
- β) Οφειλές προς τα πιστωτικά ιδρύματα οι οποίες έχουν υπαχθεί ή διέπονται από τις διατάξεις των νόμων 2000/1991, 1386/1983, 1982/1990, 1641/1986, ν.δ. 1138/1972, όπως ισχύουν.
- γ) Οφειλές εκ πρωτοφειλής ή εξ εγγυήσεως του Ελληνικού Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή του Ο.Α.Ε.

VIII. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Όπως προαναφέρθηκε (παρ. II), περιορίζονται εκ του νόμου οι απαιτήσεις των Τραπεζών από δάνεια ή πιστώσεις, που ήταν ήδη ληξιπρόθεσμες και απαιτητές κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 3259/2004 και υπερέβαιναν το ανώτατο όριο που τίθεται και αντίστοιχα περιορίζονται οι υποχρεώσεις των οφειλετών (και εγγυητών) των απαιτήσεων αυτών. Ο περιορισμός αυτός αναπόφευκτα έχει φορολογικές επιπτώσεις σε αυτούς στους οποίους αφορά.

α) Φορολογικές επιπτώσεις στις Τράπεζες

Σύμφωνα με την παρ. 7 του σχολιαζόμενου άρθρου τα ποσά των τόκων (κεφαλαιοποιημένων ή μη), που θα διαγραφούν από τα πιστωτικά ιδρύματα, λόγω του περιορισμού των σχετικών απαιτήσεων, θα αχθούν, είτε σε μείωση της κα-

θαρής τους θέσης, είτε θα αποσβεσθούν σε διάρκεια πενταετίας, χωρίς την επιβολή οποιασδήποτε κύρωσης.

Πέραν όμως των κυρώσεων, θέμα υπάρχει και για τους κάθε μορφής άμεσους ή έμμεσους φόρους που τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν καταβάλει για τα ποσά των απαιτήσεών τους, που εκ του νόμου διαγράφονται, για τους οποίους ουδέν ορίζεται στη συγκεκριμένη διάταξη.

Το κενό αυτό καλύπτεται από το τελευταίο εδάφιο της παρ. 10 του Ν. 2912/2001, που ισχύει και συνεχίζει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τη σχετική διάταξη της παρ. 12 του σχολιαζόμενου άρθρου 39, ως εξής: «Οι αναλογούντες επί των διαγραφόμενων ποσών των τόκων και οι καταβληθέντες από τα πιστωτικά ιδρύματα στο Δημόσιο πάσης φύσεως φόροι συμψηφίζονται με οφειλόμενους φόρους εντός της χρήσης κατά την οποία θα γίνει η διαγραφή ή την αμέσως επόμενη αυτής τριών, κατ' ανώτατο όριο χρήσεων».

β) Φορολογικές επιπτώσεις στους οφειλέτες

Στο σχολιαζόμενο άρθρο δεν περιλαμβάνεται διάταξη για τις φορολογικές επιπτώσεις του περιορισμού των υποχρεώσεων των οφειλετών.

Το κενό αυτό πρέπει συνεπώς να καλυφθεί με τις γενικές σχετικές φορολογικές διατάξεις. Έτσι, εφ' όσον, κατ' εφαρμογή του νόμου διαγραφούν τόκοι, που είχαν προηγουμένως εγγραφεί στα βιβλία του οφειλέτη και είχαν αντίστοιχα μειώσει τα φορολογητέα του έσοδα, αυτοί πρέπει να αυξήσουν τα φορολογητέα έσοδα της χρήσης κατά τη διάρκεια της οποίας γίνει η διαγραφή.

Βέβαια, τα παραπάνω αφορούν τους οφειλέτες και τη συνέπεια στην εκπλήρωση των φορολογητέων υποχρεώσεών τους. Όμως οι Τράπεζες θα πρέπει να είναι έτοιμες να παράσχουν στις φορολογικές αρχές, όπως υποχρεούνται, στοιχεία για τις διαγραφές που κατ' εφαρμογή του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004 πραγματοποιήσαν, όταν τους ζητηθούν.

15 Σεπτεμβρίου 2004

Η ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 39 Ν. 3259/04

Αναφέρεται στο κεφάλαιο V των Διευκρινίσεων της ΕΕΤ για την εφαρμογή του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004 ότι «αναστολή των ενεργειών αναγκαστικής εκτέλεσης τίθεται εκ του νόμου μόνο για τις απαιτήσεις των Τραπεζών από δάνεια ή πιστώσεις που:

- α) είναι ήδη συνολικά ληξιπρόθεσμες κατά την ημέρα έναρξης ισχύος του νόμου, και
- β) το ύψος τους υπερβαίνει το ανώτατο όριο που ο νόμος θέτει για τις απαιτήσεις αυτές.»

Η θέση αυτή προκύπτει από το σκοπό και τη νομοτεχνική διάρθρωση του άρθρου 39 και υπαγορεύεται ευθέως από τη διατύπωση της παρ. 2 αυτού.

Με την παρ. 1 του άρθρου 39 ο νομοθέτης θεσπίζει ένα γενικό κανόνα για τις συνολικά ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις Τράπεζες, σύμφωνα με τον οποίο, οι οφειλές αυτές δεν μπορεί για οποιονδήποτε λόγο να υπερβαίνουν το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου.

Ετσι από την έναρξη ισχύος του νόμου και εφ' εξής οι Τράπεζες δεν νομιμοποιούνται να απαιτήσουν την εξόφληση συνολικά ληξιπρόθεσμης οφειλής που υπερβαίνει το όριο αυτό και οι οφειλέτες δεν υποχρεούνται, ούτε μπορεί να εξαναγκασθούν, να καταβάλουν ποσά που το υπερβαίνουν.

Πέρα όμως από τις ληξιπρόθεσμες οφειλές που δημιουργήθηκαν ή θα δημιουργηθούν μετά τη δημοσίευση του νόμου, ο περιορισμός, σύμφωνα με ρητή διάταξη, καταλαμβάνει και τις απαιτήσεις που έχουν ήδη δημιουργηθεί.

Αφορά λοιπόν ο περιορισμός και το παρελθόν. Αφορά δηλαδή και απαιτήσεις που είχαν καταστεί συνολικά ληξιπρόθεσμες ήδη κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου (4.8.04), κατ' εφαρμογή διατάξεων νόμων που μέχρι την ημερομηνία αυτή ίσχυαν.

Για την εφαρμογή λοιπόν του νέου γενικού κανόνα της παρ. 1 σε ήδη διαμορφωμένες συνολικά ληξιπρόθεσμες οφειλές, ο νομοθέτης θέσπισε τις μεταβατικού χαρακτήρα διατάξεις των παρ. 2 έως 10 του άρθρου 39.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 39, «τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να αναπροσαρμόσουν το ύψος των απαιτήσεών τους σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου». Δηλαδή εάν υφίσταται συνολικά ληξιπρόθεσμη οφειλή που υπερβαίνει το ανώτατο όριο της παρ. 1 (το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου) πρέπει, με ευθύνη του πιστωτικού ιδρύματος, να αναπροσαρμοσθεί – να περιορισθεί – στο ανώτατο όριο. Εάν αντίθετα δεν υπάρχει υπέρβαση του ανώτατου ορίου δεν τίθεται θέμα μετάβασης στο νέο καθεστώς και συνεπώς αναπροσαρμογής – περιορισμού – της οφειλής.

Προκύπτει συνεπώς ότι οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 39 έχουν εφαρμογή μόνο στις περιπτώσεις εκείνες που οι συνολικά ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις Τράπεζες υπερβαίνουν το όριο του γενικού κανόνα της παρ. 1. Αλλωστε όταν δεν τίθεται θέμα υπέρβασης, ο συγκεκριμένος νόμος ουδεμία επιρροή έχει στο ύψος της οφειλής.

Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό ο νομοθέτης διατυπώνοντας τη μεταβατικού χαρακτήρα διάταξη της παρ. 2 απαγόρευσε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος οφειλετών συνολικά ληξιπρόθεσμων ποσών, που υπερβαίνουν το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου, «για την είσπραξή τους».

Πρόκειται για σαφή αναφορά μόνο στις απαιτήσεις που αναπροσαρμόζονται και περιορίζονται.

Αλλά και από τελλολογική άποψη, ποιος θα μπορούσε να είναι ο λόγος μιας γενικής εκ του νόμου απαγόρευσης της αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη όλων αδιακρίτως των απαιτήσεων μόνο των Τραπεζών;

Πιστεύουμε ότι τέτοιος λόγος δεν μπορεί να διατυπωθεί. Αντίθετα μάλιστα, γενική απαγόρευση του είδους αυτού αφ' ενός θα αποτελούσε ανεπίτρεπτη διακριτική μεταχείριση σε βάρος των Τραπεζών έναντι όλων των άλλων δανειστών στη χώρα και αφ' ετέρου θα ενεργούσε σε βάρος τόσο της Τράπεζας - δανειστή, όσο και του οφειλέτη. Η τράπεζα θα καθυστερούσε στην είσπραξη των οφειλομένων (ή έστω στην απόσβεση της απαίτησης εφ' όσον η είσπραξη, παρά τις πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης, αποδεικνύετο ανέφικτη) και ο οφειλέτης θα επιβαρύνετο τουλάχιστον με πρόσθετους τόκους υπερημερίας και θα καλείτο, μετά την άρση της απαγόρευσης, να καταβάλει σαφώς μεγαλύτερη οφειλή.

Συνεπώς η άποψη ότι η απαγόρευση της αναγκαστικής εκτέλεσης της παρ. 2 του άρθρου 39 αφορά σε όλες τις απαιτήσεις των Τραπεζών ανεξαρτήτως ύψους και θεσπισθέντος ανωτάτου ορίου, δεν μπορεί να στηριχθεί σε επιχειρήματα εκ του νόμου.

Παρά ταύτα, σε μια τουλάχιστον περίπτωση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά δικάζοντας, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αίτηση αναστολής αναγκαστικής εκτέλεσης κατ' άρθρο 938 Κ.Πολ.Δ. διατύπωσε την άποψη ότι «η ratio του νόμου στα πλαίσια της γενικότερης διαμορφούμενης κοινωνικοοικονομικής πολιτικής είναι η αναστολή εν γένει των πλειστηριασμών για οφειλές από συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων με πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να αναπροσαρμοσθούν αυτές, ώστε το ύψος των απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων εναντίον των οφειλετών τους να μην υπερβαίνει το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου» (ΜΠΠ 6571/2004).

Από την ως άνω διατύπωση του σκεπτικού της απόφασης προκύπτει ότι το Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε με συγκεκριμένη μέθοδο επιστημονικής ερμηνείας του νόμου προκειμένου να αποφασίσει για την εφαρμογή του ή μη. Παρέκαμψε λοιπόν, όχι μόνο τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 39, αλλά και τη λογική και την τελλολογική ερμηνεία της. Αντ' αυτού το Δικαστήριο αναζήτησε τη “ratio” πέρα και έξω από τη συγκεκριμένη διάταξη, στο χώρο της «γενικότερης κοινωνικοοικονομικής πολιτικής». Κατέληξε έτσι στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για γενική αναστολή των πλειστηριασμών για απαιτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων από δάνεια ή πιστώσεις. Στη συνέχεια δε προσπάθησε να δικαιολογήσει την παραπάνω θέση του σημειώνοντας ότι η αναστολή επιβάλλεται για την αναπροσαρμογή των απαιτήσεων στο νέο ανώτατο όριο. Ετσι, πέραν του ελάχιστα επιστημονικού τρόπου αναζήτησης της αληθινής βούλησης του νομοθέτη, οδηγήθηκε και στην ακόλουθη αντίφαση: παρά το γεγονός ότι η αναστολή επιβλήθηκε για την αναπροσαρμογή των απαιτήσεων που υπερβαίνουν το όριο του νόμου, αυτή αφορά σε όλες ανεξαιρέτως τις απαιτήσεις.

Η κατά τα παραπάνω προσέγγιση του θέματος νομίζουμε ότι δεν συμβάλλει στην ταχεία επίλυση του προβλήματος, που έγινε γνωστό ως “πανωτόκια”, ούτε στην επιτυχία της τρίτης προσπάθειας νομοθετικής λύσης του.

Γιάννης Μούργελας

Νομικός Σύμβουλος ΕΕΤ